

'DE KUNSTENAAR VAN VANDAAG IS VEEL REALISTISCHER GEWORDEN'

'Liefste ICC, ik ben een New Yorkse artieste en zou graag een performance komen geven.' Zo klinkt de aanhef van een brief die Laurie Anderson, wereldvermaarde kunstenares, in 1976 aan het Antwerpse ICC (Internationaal Cultureel Centrum) schreef. 'Want Antwerpen genoot in de jaren '70 een internationale faam in de hedendaagse kunst', zegt kunsthistoricus Johan Pas. Hij zocht de belangrijkste werken uit die ICC-periode terug op, en stelt ze opnieuw tentoon in het MuHKA onder de titel... *Dear ICC*.

Johan Pas werkt ondertussen al vier jaar aan zijn doctoraatsthesis over deze 'gouden jaren van de hedendaagse kunst in Antwerpen'. Na een gesprek met MuHKA-curator Bart De Baere, stelde die hem voor er een tentoonstelling over te maken. Vorige week, ten tijde van dit interview, leek het museum nog een verhuistafereel. Terwijl we tussen de kriskras verspreide kunstwerken lopen, wordt Pas twee keer aangeklampt door een kunstenaar: de eerste een Antwerpse dertiger, de andere een Duitssprekende zestiger. De kunstenaars lopen hier voortdurend binnen en buiten.

Johan Pas: 'Dat komt omdat sommigen hun werken nog moeten realiseren. We hebben een aantal kunstenaars gecontacteerd die we terugvonden in

het archief van het ICC. Dat loopt van 1970 tot 1985, en ligt nu in het MuHKA. Boy & Erik Stappaerts, de Antwerpse kunstenaar van daarnet, heeft van dat archief een werk op zich gemaakt.'

Euh, ik heb toch maar één persoon gezien?

Pas: 'Boy ontdekt zijn naam om zo een duo-situatie te creëren, een kunstenaarscollectief op zichzelf, zeg maar. Voor deze tentoonstelling heeft hij actieve archive gemaakt. Hij wekt het MuHKA-archief, wat zoals elk archief doods en stoffig was, tot leven. Zo zal er tijdens de tentoonstelling geregeld iemand in aan het werk zijn. Er is ook een zithoek waar de bezoeker, als hij wil, een hele dag kan doorbrengen met het doormemen van ICC-catalogi.'

Waar komen de werken nog vandaan?

Pas: 'Uit diverse publieke en particulie-

Johan Pas: 'Een museum is geen winkelcentrum.'

re collecties. We hebben ook heel veel videokunst uit het ICC-archief en we herenemen met de hulp van de kunstenaars enkele tijdelijke installaties die draaien rond een actie. Soms zijn er werken ook gewoon verloren gegaan. Zo is Bernd Lohaus, Duits kunstenaar maar ook een coryfee uit de Antwerpse kunstwereld, me net komen vertellen dat hij een werk niet meer terugvindt. Geen nood, hij gaat het gewoon hermaken.'

TOEN EN NU

Honderden kunstenaars hebben geëxposeerd in het ICC. Hoe heb je hun werken geselecteerd?

Pas: 'Wanneer ik vond dat ze actualiteitswaarde hadden of een bepaald licht wierpen op de kunst van de periode 1970-1985, mochten de werken in de expo. De hedendaagse kunst grijpt trouwens voor een stuk terug naar die periode. Het sociaal kunstengagement van toen, sijpelt meer en meer door naar het heden. In de tweede helft van de jaren '80 en het begin van de jaren '90, was het engagement van de kunstenaar nagenoeg verdwenen. Hij wou vooral geld verdienen en de wereld van het museum niet verlaten. De laatste jaren is de tendens er weer om de buitenwereld in de werken te betrekken.' Waar ligt het verschil tussen toen en nu?

Pas: 'De kunstenaar leefde toen meer met de utopische gedachte dat hij een breed publiek kon beroeren. Dat zag je ook in de beginjaren van het ICC: naast exposities waren er ook muzikanten of theaterstukken. Maar het ICC heeft het grote publiek nooit echt kunnen behagen. Krantentitels als *Internationaal Circus Centrum* liegen er niet om. De kunstenaar van vandaag is op dat gebied veel realistischer geworden. Ze hebben gelijk: ik zeg niet dat

het enkel is weggelegd voor een elite, maar een museum als het MuHKA zal nooit voor iedereen aantrekkelijk zijn. Een museum is geen winkelcentrum.' Het ICC lag nochtans op de Meir.

Pas: 'Als er al interesse was van het brede publiek, draaide het vooral om de locatie. Het ICC was ondergebracht in het oude koninklijk paleis, waar later het filmmuseum is gekomen en dat nu in renovatie is. Dat wilde men wel eens van binnen bekijken. Maar de interesse van de grote massa ebde snel weg. Wat overbleef, waren de kunstminnende jongeren. Van die jonge garde hebben velen het gemaakt in de moderne kunst, zelfs internationaal: Guillaume Bijl, Anne-Mie Van Kerckhoven, Luc Deleu...'

Van die laatste staat er een levende installatie op het dak van het museum.

Pas: 'Deleu, in wiens werk de ecologische gedachte altijd aanwezig is, heeft in 1974 een 'stedelijke mesthoop' met drie kippen op de binnenplaats van het ICC gezet. Sindsdien werd het werk niet meer uitgevoerd. Het werk, en de kippen, zijn toen trouwens een vroegtijdige dood gestorven. De conciërge had de kippen namelijk gestoofd en opgegeten, nog voor het einde van de tentoonstelling.'

Waarlijk een kunstwerk om van te smullen! (IVO)

Dear ICC, Aspecten van de hedendaagse en actuele kunst tot zondag 27 februari 2005 in het MuHKA, Leuvenstraat 32, Antwerpen. Open van dinsdag tot zondag, tussen 10 en 17u. Gesloten op maandag, 1 januari en 25 december. Meer info op 03/260.99.99, of op www.muhka.be.

Guy Rombouts stelt zijn werk op.

Pieter Kortekaas, *Speelbeesten*, 1971.